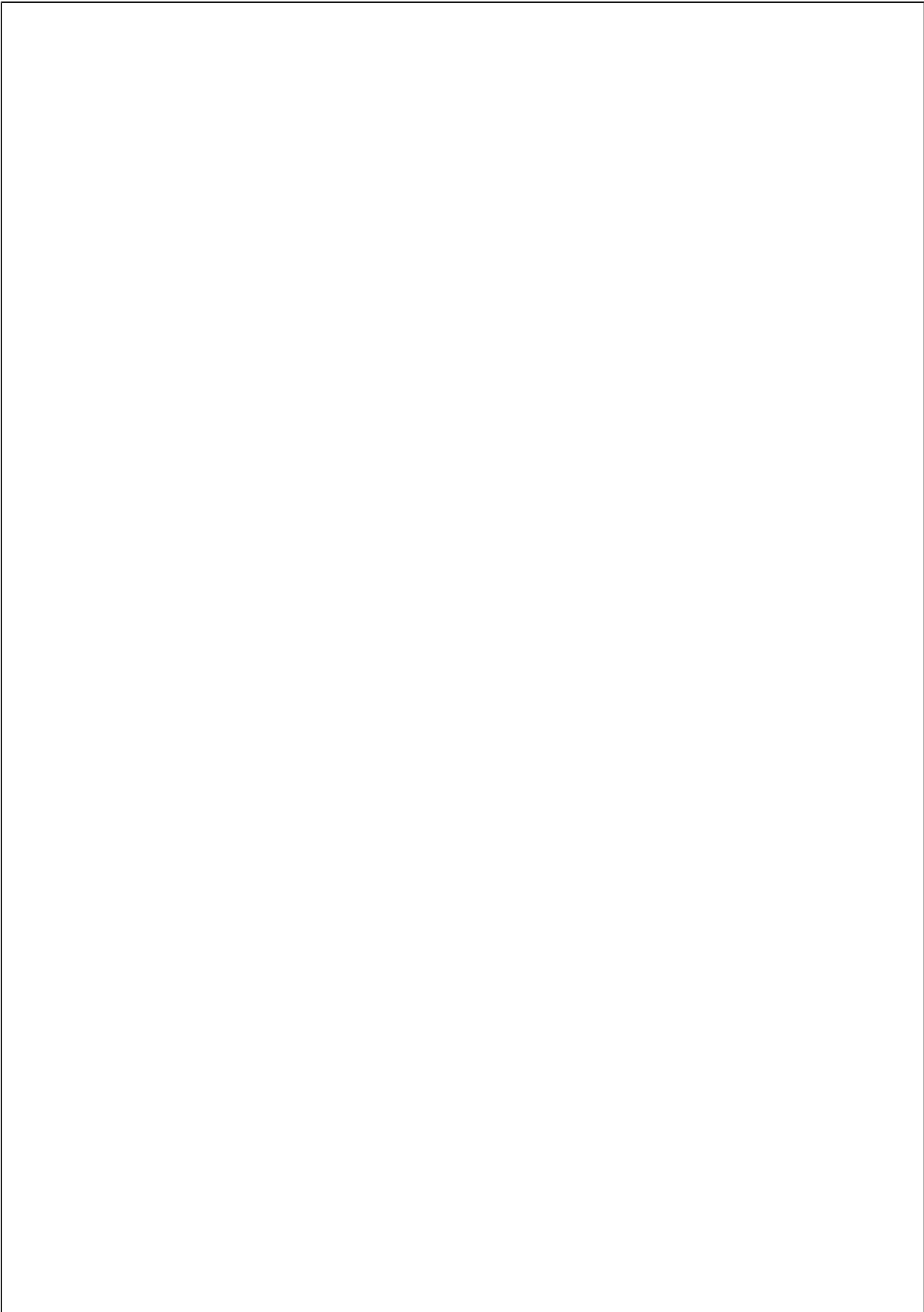

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/204576,Oddalismy-hold-zolnierzom-Narodowych-Sil-Zbrojnych.html>
26.02.2026, 23:59

Oddaliśmy hołd żołnierzom Narodowych Sił Zbrojnych

11 sierpnia 2024 roku w Warszawie odbyły się uroczystości upamiętniające 80. rocznicę powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych. W obchodach współorganizowanych przez Instytut Pamięci Narodowej wziął udział prezes IPN dr Karol Nawrocki.

11.08.2024

Obchody rozpoczęły się o godz. 10.00 uroczystą Mszą św. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego przy ul. Długiej w intencji poległych oraz żyjących żołnierzy NSZ.

O godz. 13.00 na placu Marszałka Józefa Piłsudskiego odbyła się uroczystość patriotyczna połączona ze składaniem wieńców na płycie Grobu Nieznanego Żołnierza.

- Trucizna zdrady lała się w stosunku do naszych bohaterów przez całe 50 lat komunistycznej kolonialnej Polski. Przez pierwsze lata III Rzeczypospolitej, w czasie transformacji ustrojowej. Ta trucizna zdrady, zapomnienia, faktów historycznych, które są historycznym kłamstwem jest niestety obecna także i dziś w XXI wieku i odnosi się do całego nurtu narodowego, który był mocno ugruntowany już w II Rzeczypospolitej

- powiedział prezes Instytutu Pamięci Narodowej dr Karol Nawrocki podczas uroczystości.

Prezes IPN przypomniał, że w II RP do Stronnictwa Narodowego należało 200 tys. członków, kolejne dziesiątki, setki tysięcy działaczy społecznych, dziennikarzy, publicystów. Wielu z nich w roku 1939 stanęło do walki o wolną i niepodległą Polskę w obliczu inwazji Sowieci i Niemców. Tworzyli konspiracyjne struktury w czasie II wojny światowej, w Narodowej Organizacji Wojskowej było 100 tys. członków, 80 tys. z nich, w tym 10 tys. kobiet, wstąpiło do Armii Krajowej - największej podziemnej armii świata. Brygada Świętokrzyska jest jednym z ostatnich epizodów długiej walki żołnierzy nurtu narodowego. Wykonując rozkazy gen. Sosnkowskiego i Komendy Głównej Narodowych Sił Zbrojnych żołnierze podążali przez Czechy, gdzie nawiązali kontakty z tamtejszą konspiracją i wyzwolili niemiecki obóz koncentracyjny dla kobiet w Holiszowie, kończąc długą epopeję, ramię w ramię z żołnierzami amerykańskimi.

- Instytut Pamięci Narodowej wciąż poszukuje bohaterów systemów totalitarnych, także tych z ruchu narodowego, w całej Polsce odsłania tablice memoratywne i opiekuje się grobami żołnierzy konspiracji, wywodzących się z tego nurtu

- podkreślił dr Karol Nawrocki. Zapowiedział, że w 2025 roku IPN odsłoni w Kamesznicy cmentarz wojskowy dedykowany żołnierzom Narodowych Sił Zbrojnych ze zgrupowania Henryka Flamego ps. Bartek.

Wicemarszałek Sejmu Krzysztof Bosak zaznaczył, że Brygada Świętokrzyska odniosła wiele sukcesów militarnych, o których dziś trzeba przypominać i dawać za przykład.

- Podziemie narodowe jako całość miało trafne odczytanie rzeczywistości geopolitycznej, w której się znajdowaliśmy. Diagnozowało, że przeciwnik niemiecki, niezwykle brutalny, jest nie mniej niebezpieczny niż przeciwnik sowiecki. (...) Było częścią polskiego państwa podziemnego, walczyło o polską niepodległość i - jak stwierdza uchwała sejmowa z 2017 roku - dobrze przysłużyło się Ojczyźnie. Z niego jesteśmy dumni i jemu dziś wspólnie chcemy oddawać cześć.

Krzysztof Bosak podziękował prezesowi IPN za to, że „daje świadectwo prawdzie historycznej”, współorganizując te uroczystości.

W obchodach wzięli udział kombatanci, społecznicy oraz przedstawiciele Instytutu Pamięci Narodowej: zastępca prezesa IPN dr hab. Karol Polejowski, doradca prezesa Jan Józef Kasprzyk, dyrektor Biura Edukacji Narodowej dr Adam Pleskaczyński.

Uroczystości zorganizował Instytut Pamięci Narodowej wspólnie z Zarządem Głównym Związku Żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych.

Msza św. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie w 80. rocznicę powstania Brygady Świętokrzyskiej NSZ - 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie w 80. rocznicę powstania Brygady Świętokrzyskiej NSZ - 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

Msza św. w Katedrze Polowej Wojska Polskiego w Warszawie w 80. rocznicę powstania Brygady Świętokrzyskiej NSZ - 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych. Na zdj. Krzysztof Bosak, wicemarszałek Sejmu - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

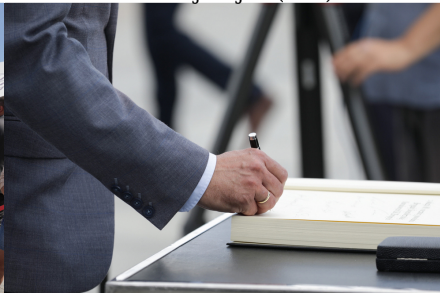
80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

80. rocznica powstania Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych - Warszawa, 11 sierpnia 2024. Fot. Mikołaj Bujak (IPN)

* * *

Brygada Świętokrzyska Narodowych Sił Zbrojnych powstała 11 sierpnia 1944 r. Jej żołnierze walczyli o Niepodległość Rzeczypospolitej zarówno z okupantem niemieckim, jak i sowieckim, a także w akcjach mających na celu obronę ludności cywilnej przed zbrodniczą grabieżą band rabunkowych.

Oddziały Brygady współpracowały z oddziałami Armii Krajowej, Batalionów Chłopskich i NSZ-AK biorącymi udział w akcji „Burza” oraz nawiązały kontakty z Komendami Okręgów AK: Radomsko-Kieleckiego, Łódzkiego i Krakowskiego, czyli na własnym terenie operacyjnym.

Jednym z najbardziej chwalebnych czynów żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej było wyzwolenie niemieckiego obozu koncentracyjnego dla kobiet w Holiszowie (filia KL Flossenbürg). W wyniku tej akcji uwolnionych zostało blisko tysiąc kobiet, w tym blisko 300 Żydówek z Polski, Francji, Jugosławii. Baraki, w których przebywały, zostały przez niemieckich oprawców oblane benzyną i tylko brawurowa akcja zbrojna żołnierzy Brygady ocaliła je przed spaleniem żywcem. Obok obozu w Holiszowie zlokalizowane były też liczne zakłady niemieckiego przemysłu zbrojeniowego. Pracowały w nich tysiące niewolników - robotników przymusowych, w tym Żydów. Oni również w wyniku tej akcji zostali uwolnieni.

Na przełomie kwietnia i maja 1945 r. Brygada wzięła udział w ciężkich walkach z Niemcami na terenie Czech, działając wspólnie z żołnierzami 3 Armii gen. George S. Pattona. Żołnierze Brygady wspólnie z oddziałami USA m.in. wzięli do niewoli sztab XIII armii niemieckiej (w tym dwóch generałów). W dowód uznania i podkreślenia, że Brygada Świętokrzyska jest jednostką sojuszniczą, Amerykanie pozwolili jej żołnierzom i oficerom – jako jedynej jednostce polskiej – na noszenie oznak Armii USA.

Zachęcamy do zapoznania się z artykułami i innymi materiałami edukacyjnymi dotyczącymi Narodowych Sił Zbrojnych i Brygady Świętokrzyskiej znajdującymi się w portalu przystanekhistoria.pl:

►TEKSTY:

- [Rafał Sierchuła, Narodowe Siły Zbrojne \(1942-1946\)](#)
- [Anna Zechenter, „Jak Brygada Świętokrzyska NSZ ocaliła więźniarki niemieckiego obozu w Holiszowie”](#)
- [Dariusz Węgrzyn, „Andrzej Bujok Jędrak – jedyny, który przeżył”](#)
- [Artur Cieślak, „Brygada Świętokrzyska w KL Holleischen”](#)
- [Dariusz Węgrzyn, „Nie tylko Bartek. Powojenna konspiracja narodowa na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim”](#)
- [Rafał Sierchuła, „Narodowe Siły Zbrojne w Wielkopolsce”](#)
- [Rafał Sierchuła, „Egzekucja żołnierzy Narodowych Sił Zbrojnych w Dreźnie”](#)
- [Roman Smolorz, „Brygada Świętokrzyska w Ratyzbonie” \(„Biuletyn IPN”, nr 10-11/2007\)](#)
- [Tomasz Kurpierz, „Likwidacja zgrupowania Narodowych Sił Zbrojnych Henryka Flamego Bartka w 1946 roku – próba rekonstrukcji działań aparatu bezpieczeństwa” – Czesław Brzoza „Od Miechowa do Coburga. Brygada Świętokrzyska Narodowych Sił Zbrojnych w marszu na zachód” \(„Pamięć i Sprawiedliwość” nr 1\(5\)/2004\)](#)
- [Jan Żaryn, „Dramatyczny marsz, czyli Brygada Świętokrzyska od wewnątrz” \(„Biuletyn IPN”, nr 8-9/2002\)](#)

►PUBLIKACJE:

- [Władysław Kołaciński „Żbik”, Między młotem a swastyką, opracowanie i posłowie Leszek Żebrowski, Wydawnictwo Capital, IPN 2018](#)
- [Wykłęci Niezłomni 1944-1963, Tomasz Łabuszewski, Piotr Niwiński, Piotr Szubarczyk; Warszawa 2017](#)
- [Polskie Oddziały Wartownicze przy armii amerykańskiej w latach 1945-1989, red. Monika Mazanek-Wilczyńska, Paweł Skubisz, Henryk Walczak; Szczecin 2016](#)
- [Jan Żaryn, „Taniec na linie, nad przepaścią”. Organizacja Polska na wychodźstwie i jej łączność z krajem w latach 1945-1955, Warszawa 2011](#)
- [Obóz narodowy w obliczu dwóch totalitaryzmów, pod red. Rafała Sierchuły, Warszawa 2010](#)

►DODATKI PRASOWE:

- [Niezłomni - „Niezależna Gazeta Polska”, 2 maja 2008](#)
- [Brygada Świętokrzyska NSZ - „Niezależna Gazeta Polska”, 1 sierpnia 2008](#)

►AUDIO/WIDEO:

- [Kulisy historii – Wywiad i kontrwywiad Narodowych Sił Zbrojnych](#)

- [Narodowe Siły Zbrojne 1942-1948](#)
- [Powracamy Po Swoich - Prof. Krzysztof Szwagrzyk o operacji „Lawina”](#)
- [Tajemnice bezpieki - Spory o Brygadę Świętokrzyską Narodowych Sił Zbrojnych - wczoraj i dziś](#)
- [Historia zza kulis - Wywiad i kontrwywiad Narodowych Sił Zbrojnych](#)
- [Armia Polska: konspiracja antykomunistyczna w Wielkopolsce w 1945 r.](#)
- [Warszawskie struktury konspiracji narodowej w latach 1939-1944](#)
- [Konferencja „Polacy w zachodnich strefach okupacyjnych Niemiec w latach 1945-1949” - panel trzeci, „Polacy w mundurach”](#)
- [Historia dla Ciebie odc. 46 - Brygada Świętokrzyska Narodowych Sił Zbrojnych](#)
- [Poprzedni Strona](#)
- [Następny Strona](#)

Warszawa

Warszawa

II wojna światowa

Kalendarium

Powiązane wiadomości

Sesja w związku z 80. rocznicą utworzenia Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych